

ΣΤΕ 2080/2022 [Νόμιμο το π.δ. περί τμηματικού καθορισμού οριογραμμής του ρέματος Ραφήνας]

Περίληψη

- Η προσβαλλόμενη τμηματική οριοθέτηση διέπεται από την άποψη των απαιτούμενων ουσιαστικών και διαδικαστικών προϋποθέσεων από τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 880/1979 και νομίμως εκδόθηκε υπό τον τύπο προεδρικού διατάγματος, διότι απεστάλη προς επεξεργασία και έτυχε επεξεργασίας από το Συμβούλιο Επικράτειας προ της δημοσίευσης του ν. 4258/2014, με τα ΠΕ 206/2013 και 15/2014, και αφορά ρέμα που εκβάλλει στη θάλασσα και έχει χαρακτηριστεί, οπωσδήποτε σε μεγάλο τμήμα του, ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.

Οι αιτούντες προβάλλουν με το δικόγραφο προσθέτων λόγων ότι, κατά παράβαση του άρθρου 17 του Συντάγματος, αλλάζουν αυθαίρετα χαρακτήρα και νομικό καθεστώς η κοίτη του καναλιού και οι εκατέρωθεν αυτού εδαφικές εκτάσεις, θεωρούμενες ως παραρεμάτιες περιοχές, ότι νομιμοποιείται η παράνομη και αυθαίρετη διάνοιξη του καναλιού, που θεωρείται πλέον εσφαλμένως ως φυσικό ρέμα, και ότι επέρχεται επέμβαση σε ιδιοκτησίες καταχωρημένες στο αμπελουργικό μητρώο του Υπουργείου Γεωργίας και κατάτμηση κληροτεμαχίων, κατά παράβαση της αρχής της χρηστής διοίκησης και της εμπιστοσύνης του πολίτη προς το Κράτος, χωρίς μάλιστα να ζητηθεί η γνώμη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και της Περιφέρειας Αττικής, που είναι αρμόδιοι για τα ζητήματα της εποικιστικής νομοθεσίας.

Από τα στοιχεία του φακέλου και από τις απόψεις της Διοίκησης, που λαμβάνονται υπόψη διότι αναφέρονται, ως επί των πλείστον, σε στοιχεία μελετών προγενέστερων του προσβαλλόμενου π.δ. και ενισχύουν τις παραδοχές αυτών, προκύπτει ότι αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς η κρίση της Διοίκησης ότι υπήρχε ρέμα και στην περιοχή της πεδιάδας των Σπάτων, έστω κι αν η κοίτη του ήταν στο παρελθόν αβαθής, δυσδιάκριτη κατά τόπους ή εκφυλισμένη, ώστε να μοιάζει με αυλάκι που διέσχιζε τις καλλιέργειες.

Νομίμως εγκρίνεται με το προσβαλλόμενο π.δ. η τμηματική οριοθέτηση του ρέματος Ραφήνας, το οποίο αποτελεί αποδέκτη και μέρος της λεκάνης απορροής του ρέματος του Ποδονίφτη και απεικονίζεται, όπως βεβαιώνει η Διοίκηση, καθ' όλο το μήκος του (15 περίπου χλμ.) ως περιοχή υψηλής επικινδυνότητας πλημμυρών, και πρέπει να απορριφθούν όλα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα. Δεν ασκεί επιρροή στη νομιμότητα της οριοθέτησης η αυθαίρετη διάνοιξη 'καναλιού' από το Δήμο Σπάτων ή η προέλευση των εκτάσεων των αιτούντων από διανομή του Υπουργείου Γεωργίας με σκοπό την αγροτική αποκατάσταση, ούτε η νομοθεσία κατ' επίκληση της οποίας

εξεδόθη το προσβαλλόμενο π.δ. απαιτεί γνωμοδότηση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων η της Περιφέρειας πριν από την οριοθέτηση του ρέματος, ως αβασίμως προβάλλεται. Ομοίως, η προσβαλλόμενη οριοθέτηση δεν αποδεικνύεται παράνομη από την παράλειψη αποτύπωσης ρέματος στο π.δ. της 20.2.2003 “Καθορισμός χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός σχεδίου ... περιοχή Μεσογείων” [Δ' 1999], το οποίο δεν αποτελεί πράξη οριοθέτησης ρέματος, ούτε κλονίζεται από στοιχεία που προέρχονται από άλλες Υπηρεσίες και επικαλούνται οι αιτούντες.

Σε κάθε περίπτωση, η επικύρωση του καθορισμού των οριογραμμών ρέματος δεν έχει ως σκοπό τη δημιουργία ή αλλοίωση δικαιωμάτων ιδιωτικού δικαίου, τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας δίκης και ως εκ τούτου, αβασίμως προβάλλονται λόγοι περί παράβασης του άρθρου 17 του Συντάγματος και περί προσβολής των εμπραγμάτων δικαιωμάτων των αιτούντων επί των εκτάσεων αυτών, που παραχωρήθηκαν στους αρχικούς ιδιοκτήτες τους δυνάμει νομοθεσίας περί αγροτικής αποκατάστασης. Είναι δε διάφορο το ζήτημα της δυνατότητας των αιτούντων να ασκήσουν τα κατάλληλα ένδικα βοηθήματα για την ανόρθωση της ζημίας που επικαλούνται ότι υπέστησαν από την αχρήστευση των ιδιοκτησιών τους ως καλλιεργούμενων εκτάσεων, λόγω των συνεχιζόμενων πλημμυρών, και από την παράλειψη των αρμοδίων οργάνων να υλοποιήσουν τον περιβαλλοντικό όρο που έθεσε η ΑΕΠΟ για την εκτροπή του ρέματος Ποδονίφτη και να λάβουν τα πρόσφορα μέτρα προστασίας της περιοχής από τις πλημμύρες. Τέλος, το προσβαλλόμενο π.δ. οριοθέτησης ρέματος έχει κανονιστικό χαρακτήρα και απαραδέκτως προβάλλονται κατ' αυτού οι προπεριγραφέντες λόγοι περί παράβασης της αρχής της χρηστής διοίκησης και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης.

Ο ορθός ή μη χαρακτηρισμός του επίμαχου τμήματος ως ρέματος ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος δεν ασκεί επιρροή στη νομιμότητα της οριοθέτησης. Ο λόγος είναι ομοίως απορριπτέος αν προβάλλεται υπό την έννοια ότι μη νομίμως η οριοθέτηση έγινε με π.δ., αφού το οριοθετούμενο τμήμα δεν έχει χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Και τούτο δεδομένου ότι - ανεξαρτήτως αν, όπως υποστηρίζει η Διοίκηση, δεν νοείται τμηματικός χαρακτηρισμός μέρους μίας υδρολογικής ενότητας ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος - πάντως, το ρέμα της Ραφήνας εκβάλλει στη θάλασσα και έχει, στο μεγαλύτερο μέρος του, χαρακτηριστεί ως τέτοιο με αποτέλεσμα νομίμως να γίνεται υπό τον τύπο π.δ. η τμηματική οριοθέτηση του, ασχέτως δηλαδή αν και το συγκεκριμένο τμήμα του έχει χαρακτηριστεί ή όχι ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.

Τεκμηριώνεται νόμιμος λόγος οριοθέτησης του ρέματος στο τμήμα αυτού που γειτνιάζε με την περιοχή χωροθέτησης της Ε.Ε.Λ. κατά τον κρίσιμο χρόνο, προκειμένου να προωθηθεί η κατασκευή της Ε.Ε.Λ., αφού δεν αναμενόταν ολοκλήρωση της συνολικής οριοθέτησης σε σύντομο χρόνο. Αβασίμως προβάλλονται και οι λόγοι

περί στοιχείων που πεπλανημένως ελήφθησαν υπόψη από το προσβαλλόμενο π.δ., όπως είναι η επιστραφείσα ΜΠΕ και η διαλυθείσα σύμβαση. Και τούτο προεχόντως διότι το νυν προσβαλλόμενο διάταγμα δεν προβλέπει έργα διευθέτησης στο επίδικο τμήμα του ρέματος που οριοθετεί (παρά μόνον “απαραίτητα τεχνικά έργα για διαμόρφωση πεζοδρόμων και οδών πρόσβασης”) και δεν επηρεάζει τις συνθήκες ροής ανάντη και κατόντη, επομένως η μη έγκριση της ΜΠΕ των έργων διευθέτησης και η μη ολοκλήρωση της νέας, προκηρυχθείσης σχετικώς, μελέτης δεν ανατρέπουν τα δεδομένα στα οποία στηρίζεται το επίδικο π.δ.

Πρόεδρος: *Μ. Γκορτζολίδου*

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή του από το Δικαστήριο.